

RETRATS DEL NATURAL
CARLES BARBA MASAGUÉ
 COMERCIANT TÈXTIL I CINEASTA

(78)

CRISTINA CALDERER

Filmar el món i la pròpia vida

TONI VALL
 MATADEPERA

Al·lucinat, astorat, feliç, commogut, trempat, acollonit, desorbitat, content, acolorit, enamorat, meravellat, radiant, hiperactivat, histèric, apassionat, alegre, postcoital, planxat, concentrat, llagrimós, badoc, entusiasmat, estratosfèric, bocabadat, hipnotitzat, pensatiu, saciat, emborratxat... M'agradaria escriure aquest retrat només amb adjectius que descrivissin, aproximativament, el meu estat emocional després de veure per primera vegada *Aspectes i personatges de Barcelona* (1964), la pel·lícula que em va fer descobrir el cinema de Carles Barba. Va ser una commoció total, un descobriment, una epifania, un devessall de plaer sensorial, bon humor, documentalisme. Un llegat patrimonial valuósíssim sobre la nostra cultura, societat i política. Al film s'hi veuen carrers, molts carrers, cases, edificis, monuments, però sobretot persones. Membres de l'alta societat barcelonina de l'època, prohoms destacats, artistes, intel·lectuals, polítics, militars i altres individus d'alta gamma. I de sobte passem de Pedralbes, Sant Gervasi i els salons del Ritz, al Barri Xino des-

guitarrat, el Somorrostro i els racons més polsosos de la Rambla. Veiem tolits, famèlics, desdentegats, rodamons i desposseïts. Tot en color, nítid i contrastat. Amb una qualitat d'imatge impecable i un muntatge molt professional. I embolcallant-ho tot una veu en off implacable, precisa, carregada de sarcasme i una capacitat sobrehumana per a l'adjectivació. L'adjectiu, sí, el tresor de la paraula ben dita, posada allà on toca, que descriu i connota unes imatges que són història de casa nostra. Voldria saber adjectivar com el Carles Barba, un home que s'ha passat la vida carregant la seva càmera de filmar. A través de l'objectiu ha retratat vides i instants de la nostra història d'una manera tan particular i original que no se m'acudeix adjectivar-lo d'altra manera que com a precursor.

Una vida de pel·lícula

Després he anat veient més pel·lícules, descobrint els matisos i la profunditat de la seva obra. *Barcelona Show* (1968), sobre faràndula i e-ie, Nova Cançó i personatges excèntrics; *Vacaciones cristianas, vacaciones paganas* (1974), retrat del contrast entre la religiositat i el laïcisme; *De la Transició al Canvi* (1983), sobre els nous aires de la política, i *Barcelona era una festa* (1992), sobre els Jocs Olímpics. El volia conèixer, necessitava conèixer-lo. Ho he fet i he

Barcelona
 Va gravar des de l'alta societat fins a desdentegats del Somorrostro

Jubilat
 Amb 92 anys i 60 fent pel·lícules, ja en fa dos que ha deixat la càmera

descobert –no em resisteixo al tòpic– una vida de pel·lícula que ell s'ha encarregat, només faltaria, de deixar capturada sobre la imatge en moviment. No hi deu haver gaire gent al món que tingui filmada gran part la seva vida.

S'hi va aficionar per un motiu ben comprensible: la família. Volia guardar per a la posteritat les vides, evolució i creixement dels seus fills petits. En va tenir quatre i la dissort el va deixar vidu molt jove. Però amb la Núria, la seva segona esposa, la vida va tornar a resplendir i dos fills més es van afegir al seu camí, ja acompanyat per sempre més de la càmera –primer de 8 mm i després de 16 mm–, companya de viatge imprescindible. La seva professió de comercial tèxtil en una zona tan genuïna com el Vallès li permetia viatjar molt, conèixer molta gent i de la més variada condició. Així forja la seva mirada humanista, també sorneguera, descreguda, crítica amb el poderós i sempre atenta a la corba enlluernadora d'un maluc. Es confessa "llaminer" de la bellesa femenina i llançat per posar la càmera als morros de qui se li posi a davant. No a tothom li agradava que el filmés, però hi posava empena i quan se n'adonaven ja havia girat cua amb la feina feta. Va filmar Franco i el príncep Joan Carles l'any 1966, les barques de Montjuïc acompanyat per Paco Candel, els tuguris més tro-

nats i les sales de festes més delicioses. Diu que no tenia tècnica i que la va aprendre com s'aprèn de veritat: provant, experimentant, arrapant-se a la intuïció com a millor consellera.

Verb punyent, adjectiu afilat

Fa més de sis dècades que fa pel·lícules. Moltes ja les guarda la Filmoteca de Catalunya. El seu és un llegat colossal. Té noranta-dos anys i fins en fa dos encara sortia a filmar. Una de les seves últimes obres es diu *Barcelona, Barcelona... els qui la passen puta i els que la passen bomba*. Retrata un cop més les diferències de classe, la desigualtat, el *bon vivant* que conviu amb el desarrelat. Sens dubte és un dels grans temes de la seva obra. El Carles conserva intacte el seu verb punyent i adjectiu afilat. És fantàstic escoltar-lo rememorant un trajecte creatiu tan impressionant. Veiem plegats una pel·lícula que el seu amic Josep Vidal va rodar sobre la seva vida. Hi apareix tothom, la gent que s'estima, els films, la seva personalitat desbordant. "Sovint crec que penso poc", hi afirma. "Voldria tirar-me a l'esquena les preocupacions i l'enrenou de les pel·lícules que encara em porten de cap". I al final agafa un manyoc de cel·luloide i se'l tira pel cap. Carles Barba, cineasta sensacional, espaterrant, colossal, pantagruèlic. Històric. —